

ELEKTRONISKI PARAKSTĪTA
DOKUMENTA KOPIJA

RĪGAS DOME

Rātslaukums 1, Rīga, LV-1539, tālrunis 80000800, fakss 67026184, e-pasts: riga@riga.lv

Rīgā

27.07.2015. Nr. RD-15-1872-nd

Uz 08.07.2015. Nr. 233.9/18-118-12/15

LR Saeimas
Parlamentārās izmeklēšanas
komisijai

Par trauksmes cēlēju tiesiskās aizsardzības
sistēmu

Rīgas pilsētas pašvaldībā saņemta Latvijas Republikas Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 21.11.2013. Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus, un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtosanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā (turpmāk – Zolitūdes parlamentārās izmeklēšanas komisija) 08.07.2015. vēstule Nr.233.9/18-118-12/15 „Par viedokļa sniegšanu” (reģistrēta Rīgas domes Sekretariāta Korespondences nodaļā 10.07.2015. ar Nr. RD-15-4922-sd) ar klāt pievienoto biedrības „Sabiedrība par atklātību – Delna” (turpmāk – Delna) 01.07.2015. vēstuli Nr.4.4./21 ar priekšlikumiem komisijas galaziņojumam par trauksmes cēlēju (turpmāk – TC) tiesiskās aizsardzības sistēmas izveidi.

Atbildot uz Zolitūdes parlamentārās izmeklēšanas komisijas lūgumu iepazīties ar Delnas priekšlikumiem un sniegt savu vērtējumu par šāda atsevišķa likuma nepieciešamību, kā arī viedokli, vai šāda likuma pieņemšana varētu palīdzēt novērst iespējamās traģēdijas būvniecības jomā, Rīgas pilsētas pašvaldība sniedz turpmāk aprakstīto viedokli.

Atbilstoši Delnas 01.07.2015. vēstulē norādītajam, iespējamais jaunajā regulējumā iekļaujamo jautājumu loks ir ļoti plašs un Rīgas pilsētas pašvaldība uzskata, ka detalizētai viedokļa noformulēšanai būtu nepieciešams ilgāks laiks, lai veiktu padziļinātu priekšlikumu analīzi, izvērtētu piedāvātā regulējuma efektivitāti, ka arī apzinātu iespējamās trūkumus, tomēr kopumā Rīgas pilsētas pašvaldība ideju par TC tiesiskās aizsardzības sistēmas izveidi uzskata par atbalstāmu. Par diskutējamu uzskatām jautājumu, vai attiecībā uz TC būtu vajadzīgs atsevišķs vispārējs likums, vai arī atbilstošu tiesisku regulējumu lietderīgāk paredzēt katras nozares speciālajos normatīvajos aktos, ņemot vērā konkrētās nozares specifiku.

Delnas 01.07.2015. vēstulē minētos priekšlikumus izvērtējuši arī būvniecības procesa tiesiskumu Rīgas pilsētā kontrolējošās pašvaldības iestādes – Rīgas pilsētas būvvaldes – speciālisti, kuri norāda, ka, izstrādājot šāda veida regulējumu, TC tiesībām iejaukties iestādes darbā, prasīt atgriezenisko saiti no iestādes, kurai sniegta informācija par iespējamo prettiesisko darbību, vajadzētu būt saprātīgām, jo nevajadzētu pieļaut situāciju, kad iestāde

SAEIMAS KANCELEJA

Pašvaldības elektroniski parakstītā dokumenta Nr.: RD242852AG0027

10-08-2015

Nr. 2/2015-12/15 Plkst. 14^{u.c.}

tērē vairāk laika, atbildot uz TC sūdzībām, sniedzot TC informāciju par iestādes veiktajām darbībām saistībā ar viņa sūdzību, nekā veicot reālas darbības iestādes funkciju realizācijai, jo tas var radīt vēl lielāku apdraudējumu sabiedrības interesēm.

TC institūta radišana un tiesiskā regulējuma efektivitāte ir atkarīga ne vien no normatīvā regulējuma esamības vai iztrūkuma, bet arī no sabiedrības tiesiskās apziņas. Rīgas pilsētas būvvalde norāda, ka diemžēl praksē ziņošana par iespējamiem pārkāpumiem vairāk tiek izmantota, kā lētāka alternatīva civiltiesisku strīdu risināšanai, proti, kopīpašnieku vai kaimiņu civiltiesiski strīdi netiek risināti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tiesā, bet personas izmanto tiesības vērsties iestādē un ziņot par kopīpašnieka vai kaimiņa veiktajām prettiesiskajām darbībām, tādējādi radot šai personai neērtības, nevis tieši risinot nesaskaņu cēloni. Tāpat apakšuzņēmēji mēdz vērsties būvvaldē ar informāciju par iespējamiem pārkāpumiem būvobjektā, ja nav saņēmuši samaksu līgumā noteiktajā kārtībā. Patvaļīgas būvniecības jomā vai pārkāpumu būvniecībā gadījumā šis ir efektīvs ziņošanas kanāls, taču vairumā gadījumu ziņotāju mērķis ir saistīts ar personiskām pretenzijām pret konkrēto personu, kas iespējams veikusi kādu prettiesisku darbību, nevis novērst prettiesisku rīcību vai tās sekas, līdz ar to šis ziņošanas kanāls nav efektīvs līdzeklis traģēdiju novēršanai būvniecībā.

Ļoti kritiski ir jāvērtē TC labās ticības prezumpcija un pierādījumu nastas noņemšana no TC, kas atsaucas uz atriebību. Nedrīkstētu radīt situāciju, kad darbinieks, kurš darba pienākumus neveic atbilstošā kvalitātē vai pats pieļauj tiesību aktu vai darba līguma pārkāpumus, var izvairīties no atbildības, kas var ietvert arī atlaišanu no darba, kļūstot par TC. Prettiesiskai darbībai, par kuru ziņojot, iegūst TC statusu ir jābūt saistītai ar reālu apdraudējumu trešo personu dzīvībai, veselībai, mantai vai būtisku sabiedrības vai atsevišķu personu tiesisko interešu vai tiesību aizskārumu. Nereti iestādes darbība var tikt uzskatīta par prettiesisku, jo ir pieļauti formāli procesuāli pārkāpumi lēmuma pieņemšanā (t.sk. nokavēti termiņi) vai ir mainījusies atsevišķu tiesību normu interpretācija tiesu praksē, līdz ar to persona var izmantot šādu informāciju, lai iegūtu TC statusu un izvairītos no atbildības darba tiesiskajās attiecībās.

Uzskatām, ka būtu svarīgi izvērtēt, vai nepieciešams veidot atsevišķu iestādi, vai iespējams kādai no pastāvošajām valsts pārvaldes iestādēm deleģēt uzdevumus – saņemt un izmeklēt sūdzības par neatbilstošu izmeklēšanu vai par iespējamām represijām pret TC, sniegt konsultācijas ar trauksmes celšanu saistītos jautājumos, veicināt sabiedrības izglītošanos trauksmes celšanas doto iespēju izmantošanā u.tml. Lai par trauksmes celšanu varētu runāt kā par regulāru parādību, ir jāizveido skaidra procedūra, kas nodrošinātu TC aizsardzību un anonimitāti, lai tādējādi tiktu sasniegts rezultāts attiecībā uz pārkāpuma atklāšanu un izmeklēšanu, savukārt TC netiktu radītas nelabvēlīgas sekas.

Domes priekšsēdētājs

N. Ušakovs

Laika zīmogs:
27.07.2015.

Liepiņš 67026057

KOPIJA PAREIZA

Latvijas Republikas Saeimas
Dokumentu nodaļas vecākā lietvede

S. Liberte S. Liberte
Rīgā 20.15. gada "10." *augustā*.....

Lietā caursūtas
2 (divas) **lapas**

LĪGA ARĀJA
Vecākā lietvede

[Signature]
10.08.2015.